

Oponentský posudek
na bakalářskou práci Hany Špačkové
na téma

Wolfgang Herrndorf: Bilder deiner großen Liebe. Komentovaný překlad vybraných kapitol.

ÚGS FF UK 2022, 61 str., příloha

Předložená práce vychází z upřímného autorčina zájmu o překlad. V této oblasti prokázala Hana Špačková již během dosavadního studia nesporný talent, a tak je nasnadě, že právě volba Herrndorfova barvitého textu pro ni byla vítanou výzvou.

Práce svou strukturou zapadá do řady kvalifikačních prací, jejichž autoři či autorky se na bázi základních teoretických příruček pouštějí do vlastního překladu doplněného komentovaným seznamem překladatelských jevů.

1. Struktura práce

Bakalářská práce má logickou strukturu. Po úvodu a krátkém představení autora výchozího textu i jeho díla se autorka věnuje teoretickému východisku práce a prezentuje hlavní sekundární zdroje, v části analytické se pak opírá o práci od Christiane Nord *Textanalyse und Übersetzen* (2009), přičemž poctivě exemplifikuje externí a interní faktory zkoumaného textu. Následuje část s vlastním překladem, poté kapitola o metodě překládání následovaná částí nejpoutavější, a to komentáři překladatelských problémů včetně návrhů na jejich řešení. Opět se postupuje systematicky: od roviny fonologické, stylistické, gramatické až po suprasegmentální rovinu. Závěr tvoří krátká kapitola o posunech při překládání a shrnutí, soupis použité literatury. Přílohu pak tvoří německý originál výchozího textu.

2. Jazyk, terminologie, práce se sekundární literaturou

Jakkoliv se obsahová stránka jeví jako celkem kvalitní, nelze toto říci o metajazyku. V textu práce je dost hrubých jazykových chyb, počínaje druhou kapitolou (str. 11): *Allmählich *verlier er jedoch sein Interesse an Malen. Seit 2001 orientierte er sich *an Schreiben, ...* (význam *soustředil se/zaměřil se na něco?* Pak spíše *auf*.), *Er trug zu Höfflichem Papparazzi, wo Beiträge zu Begegnungen mit Prominenten gesammelt wurden, am häufigsten bei.* (Jak se řekne německy: přispíval do časopisu?)

Většinu chyb jsem vyznačila v soukromém výtisku. Poukazují na velikou gramatickou nejistotu autorky v gramatice němčiny, ale i na překvapivou sebedůvěru (text nebyl očividně korigován), pokud jde například o zájmena (např. str. 13, 1. odst. **mit dessen*), členy (např. str. 17 **den Textumfeld*, str. 23: **der Alter*), slovesa (např. str. 20: odstavec 4.2.1: s kterým pádem se pojí sloveso *begegnen?*, hned pod tím se objeví neznalost slovesa *durchziehen*: Správně má být *Das Thema durchzieht alle Kapitel des Romans, nikoli jinak*) či vazby (např. *sich über etwas lustig machen* se pojí s akuzativem, nikoliv s dativem, viz str. 21 dole), předložky (*Ausschussloch AN seinem Arm*, nikoliv *auf* na str. 22). Vyskytují se i případy chybné deklinace (např. *die*

Selbständigkeit des *Textganges na str. 24), jakož i problematické lexikální volby (např. *Realien* na str. 23 – myslí tím autorka *Sachkenntnisse/Sachwissen*, nebo něco jiného?). Proč autorka neužívá genitivu? (Viz shrnutí: *Im Verlauf von dem Übersetzungsprozess...*) V tomto výčtu by bylo bohužel možné ještě velmi dlouho pokračovat, najdou se zde např. i neobratnosti stylistické, především slovosledné (viz např. str. 23 *Die Kenntnis der englischen Sprache ...*).

Terminologie:

Je nemilé, že se hrubky dostaly i do ne právě pečlivě zformulovaného shrnutí práce (str. 58), které čtenář/recenzent obvykle nalistuje jako první... Zde se vyskytne i adjektivum *böhmisch* (stejně jako na str. 47 – *böhmische umgangssprachliche Mittel*). Tuším, proč asi, ale **při obhajobě bude nutno slyšet argumenty opírající se o sekundární prameny**. Mohla by autorka při obhajobě okomentovat i svůj úzus termínu *Gemeintschechisch*? Proč nepracuje s termínem *Substandard*, užívá ale termínu *nicht-standardsprachlich* (4krát). Jak chápe termín *tschechische Umgangssprache*? Proč nevychází z nějakého uceleného rámce? (Např. <https://www.czechency.org/slovník/NÁRODNÍ%20JAZYK#substandard>, cit. 18. 1. 2022)

Taktéž **práce se sekundární literaturou** není bezchybná: Tak např. na Duden Bd. 4 se v textu odkazuje několika způsoby. (U slovníku není nutno uvádět stránky.) Pokud na dílo odkazujeme častěji (zde 13krát), používáme jedné stanovené zkratky.

3. Obsahová stránka

S teoretickým východiskem a metodikou práce lze jen souhlasit, autorka se držela zásad vypracovaných Christiane Nord. Zmíním proto výběrově jen několik postřehů:

- a. Pochybnosti vyvstávají u poněkud nešikovného a zkratkovitého tvrzení, že v případě výchozího textu jde o případ lineární progresse (str. 24). Mohla by to autorka upřesnit – např. právě na základě Eromsovy klasifikace tematické progresse? (S přihlédnutím k dílu Danešovu, z něhož Eroms vychází? <https://www.czechency.org/slovník/TEMATICKÁ%20POSLOUPNOST>, cit. 18. 1. 2022). Na str. 10 posuzované práce najdeme:

Der Roman ist in Kapitel gegliedert und weist eine „Stationenstruktur“¹ auf. Eine lückenhafte lineare Erzählung ist erkennbar – die meisten Stationen sind lose miteinander verknüpft.

Na str. 24 pak toto: Der Plot beginnt am Anfang des Buches und entwickelt sich auf lineare Weise. Die Anordnung der Stationen bewirkt die lineare Entfaltung.

Z právě citovaných míst vyplývá, že termínu *linear* se zde užívá podivně. Pokud odkazujeme na Eromse, pak jde o progresi (posloupnost) týkající se tématu a rématu (T – R), srov. Eroms 2008, bod 1 na str. 46, nikoliv o literární princip lineární kompozice resp. klasickou strukturu narace. **Mohla by autorka svůj úzus odůvodnit?**

- b. Jen na okraj: Mohla by autorka popsat, jakou intertextuální **funkci** mají v analyzovaném textu odhalené presupozice, např. Castor a Pollux? (Poněkud naivně zní,

že a. je autor nevysvětluje, b. jde o *dvě* (!) pojmenování *Weiter werden zwei Benennungen aus Astronomie benutzt – Castor (41) und Pollux (41).*)

- c. V překladu jde o prezentaci spontánních, substandardních dialogů, kde podle mě nemá co dělat tvar „jsem“, „jste“, pokud postavám vkládám do úst tvary jako např. „nevěřím“. A naopak, nemá cenu upřednostňovat jeden krácený tvar, který (jak jsem si ověřila na několika informátorech), není úplně typický, takže: Místo „Ohřát jídlo stihám“ bych preferovala „Vohřát si to stihnu/Vohřát si jídlo (to) stihnu.“

Podobně u repliky: „Das kann ja noch ewig dauern.“ „Dyt' to může trvat ještě věčně.“
Lépe: *Dyt' to může trvat ještě věčně. Dyt' to může trvat ještě celý věky/celou věčnost.* Zde jde o nejpříhodnější volbu typické české reakce.

Autorka má k tomu, aby se stala dobrou překladatelkou, všechny předpoklady. Nicméně ve znalostech německé mluvnice má co dohánět.

Závěr:

Autorka předložené práce se s tématem vypořádala úspěšně, cíl práce byl splněn. Vzhledem k množství jazykových chyb a jiným opomenutím, které jsem zmínila výše, navrhuji proto klasifikaci **velmi dobře. Toto hodnocení se může na základě kvality obhajoby samozřejmě ještě změnit.**

Praha 19. ledna 2022

doc. Marie Vachková